

EDUCATIONAL AND VOCATIONAL GUIDANCE

Program de orientare școlară și profesională

Elena Valentina OPRÎȘOR

Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău (REP.MOLDOVA)

E-mail: valentina_oprisor@yahoo.com

Abstract: *This research shows that teenagers XII classes, career choice is a problem and the help we can offer adult vocational guidance is useful to correct the teenager. One of the main components of educational and vocational guidance is to identify real professional interests and capabilities of the students. Tests and interventions proposed program combined with analytical exercises and activities that allow students a better understanding of the specific capabilities and various professional activities.*

Key words: *career, career guidance, psychosocial factors, individual factors, family.*

Trăim într-o lume ce se caracterizează prin schimbări rapide care propun mereu noi tipuri de organizări, asocieri și conexiuni ale activităților de producție. În fața schimbărilor vertiginoase de pe Mapamond, școala asigură „formarea unui om care să poată acționa conștient și responsabil în condițiile pe care le parcurge omenirea”(1, p.93).

Orientarea școlară și profesională include “ansamblul acțiunilor consultative, a activităților de asistență psihopedagogică și socială a cadrelor didactice, elevilor și părinților, proiectată la nivelul sistemului de învățământ, în vederea unor alegeri corecte școlare și profesionale” (4, p. 3).

Prin acest studiu ne-am propus să identificăm viziunile elevilor referitor la lumea profesiilor și construirea unui program pentru adolescenți în vederea stabilirii intereselor, aptitudinilor și specificului lumii profesiilor.

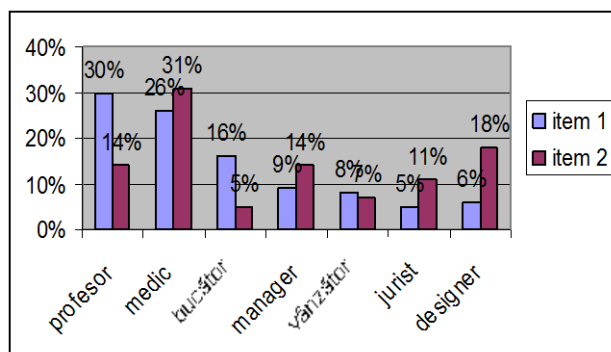

Fig. 1 Distribuția procentuală a profesiilor

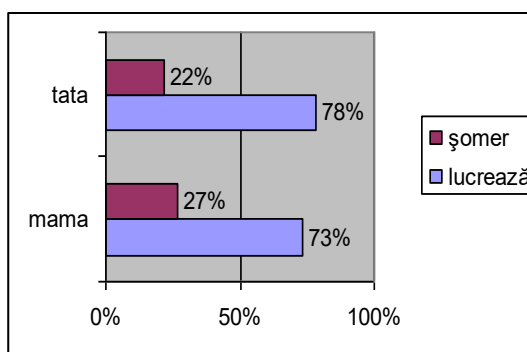

Fig. 2 Încadrarea în câmpul muncii

Pentru atingerea obiectivelor fixate a fost utilizată ancheta pe baza de chestionar, care cuprinde 9 itemi cu răspuns închis și deschis.

Esantionul este reprezentat de 150 de elevi ai claselor a XII-a . Eșantionul cuprinde 49% băieți și 51% fete.

Itemul 1 solicită elevilor nominalizarea a 5 profesii, iar *itemul 2* vizează profesiile pe care elevii le consideră în vogă. În figura 1 sunt prezentate procentual opțiunile elevilor.

Dacă la *itemul 1* profesorii se situează pe locul I (30%), medicii – pe locul II (26%), bucătarii – pe locul III (16%), la *itemul 2* observăm o altă repartizare. Elevii consideră la modă următoarele profesii: medic (31%), designer (18%), profesor și manager (câte 14%).

Itemul 3 permite să stabilim profesiile părinților elevilor cercetați. Analiza răspunsurilor elevilor (figura 2) demonstrează că 73% din mame și 78% din tați sunt încadrați în câmpul muncii. Printre femei predomină profesiile din domeniul deservirii sociale (61%), educației (18%), construcțiilor (9%), managementului (6%), militar (3%), medicinei (3%), iar printre bărbați – din domeniul tehnic (58%), construcțiilor (21%), deservirii sociale (12%), dreptului (6%), managementului (3%).

Itemii 4 și 5 vizează interesele și intențiile profesionale ale elevilor. Din figura 3 observăm că 37% dintre elevi și-au ales profesia pe care ar dori s-o îmbrățișeze, 37% sunt indeciși, deoarece sunt interesați de 2 sau mai multe domenii profesionale, 37% nu știu ce vor face mai departe.

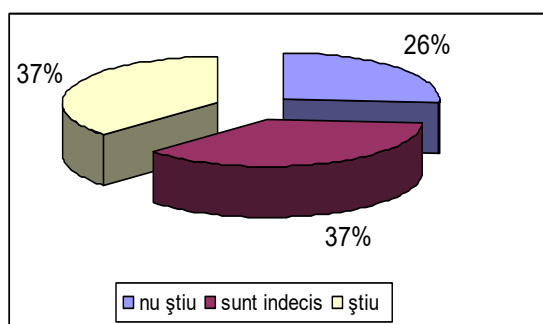

Fig. 3 Intenții profesionale

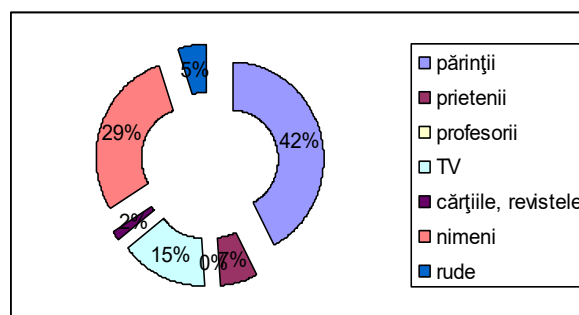

Fig. 4 Sursele orientării profesionale

Analiza comparativă a acestor doi itemi demonstrează că la 49% dintre elevii supuși cercetării interesele profesionale și studiile pe care le vor urma coincid, iar 51% își doresc o profesie, dar vor studia altă profesie.

Itemul 6 a cerut elevilor să indice sursele care i-au ajutat să aleagă profesia. Rezultatele sunt prezentate în figura 4. Pe locul I se situează părinții (42%). Părinții sunt autoritate pentru adolescenți. Cu toate că adolescenții se orientează mai mult spre grupul de prietenii, atunci când e vorba de luarea unor hotărâri importante, privirile adolescenților se orientează spre părinți. 29% din elevi nu au ascultat de nimeni sau, cel, mai probabil, nu au analizat detaliat sursele preferințelor avute. 15% din elevi au fost influențați de TV în alegerea profesiei, 5% - de rude, 3% s-au inspirat din cărți, reviste, 7% au ascultat de prietenii și nici un elev nu a indicat profesorii. Aproximativ 20% din obiectivele Curriculumului la dirigenție sunt axate pe formarea abilităților de automanagement, dirigenții de clasă desfășoară, însă, un număr mic de activități destinate orientării școlare și profesionale. Iar în cadrul orelor școlare lipsește legătura dintre materialul studiat și demonstrarea necesității lui în viața cotidiană.

Itemul 6 a surprins atitudinea elevilor față de studiile superioare. 73% doresc să-și continue studiile, 6% planifică să se angajeze în câmpul muncii, 13% doresc să plece peste hotare și doar 8% nu știu ce vor face.

Itemii 7 și 8 urmăresc scopul să analizeze gradul de susținere a elevilor de către părinți (figura 5). Analiza opțiunilor evidențiază o relativă concordanță a răspunsurilor la acești itemi cu cele de la itemii anteriori. Astfel, 92% din elevi sunt susținuți de părinți, 2% - câteodată și doar 6% nu sunt susținuți de părinți. Este îmbucurător faptul că 47% din părinții, după spusele

elevilor, sunt de acord cu alegerea copiilor proprii. 30% din părinți își orientează copiii spre continuarea studiilor. Doar 7% din părinții elevilor cercetați au alte viziuni referitor la viitorul copiilor lor iar 15% din elevi nu au discutat cu părinții.

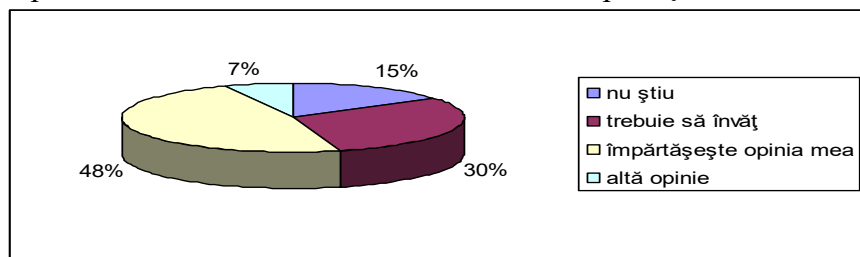

Fig. 5 Opinia părinților vs de interesele profesionale

Concluzii

Rezultatele investigației demonstrează că majoritatea adolescenților claselor a XII-a doresc să-și continue studiile pentru a căpăta o profesie. Este mic numărul adolescenților ce doresc plasarea în câmpul muncii la finisarea studiilor liceale.

Cele mai populare, în rândurile adolescenților cercetați, sunt profesiile: medic, designer, manager, profesor. La jumătate din adolescenții investigați există o concordanță între dorințe și studiile pe care le vor urma. Este mare numărul adolescenților care sunt interesați de o profesie, dar vor studia altă profesie, precum și al adolescenților care nu știu ce vor face după clasa a XII-a.

Majoritatea adolescenților au fost îndrumați de părinți în alegerea profesiei și sunt susținuți de aceștea. Nici un elev nu are în rol de consilier profesional profesorii. Aproape jumătate din adolescenți au aceeași opinie ca și părinții vizavi de alegerea profesiei, dar există un procent semnificativ al familiilor în care nu se discută viitorul profesional al copiilor.

Rezultatele investigației au determinat elaborarea unui program de orientare profesională pentru adolescenții claselor terminale.

Obiectivele programului:

- identificarea schemei profesionale personale;
- exprimarea importanței autodirijării pentru obținerea succesului;
- indicarea aspectelor diverselor profesii;
- crearea unui model demn de urmat și a responsabilităților proprii pentru a le atinge.

Ședința 1 Profesia mea între voință și putință

Ședința 2 Cum îmi văd viitorul

Ședința 3 Perspectiva personală profesională (PPP)

Ședința 4 Tipul de inteligență și profesia

Ședința 5 Cum văd lumea

Ședința 6 Harta intereselor

Ședința 7 Preferințele profesionale

Ședința 8 Formula profesiei

Programul s-a axat pe trei direcții:

Psihoprofixia presupune analiza miturilor legate de lumea profesiilor și carieră. Elevii sunt învățați să formuleze întrebări în legătură cu orientarea profesională și să răspundă la

întrebările formulate din perspectiva profesională personală. La final fiecare elev cercetează o profesie în baza caracteristicilor profesiei.

Psihodiagnosticul include următoarele teste și tehnici:

Chestionar Profesiile;

Inventarul inteligențelor multiple;

Determinarea orientării personalității;

Determinarea predispozițiilor profesionale;

Tehnica Harta intereselor;

Chestionarul diagnostic diferențial;

Test de determinare a tipurilor de personalitate în raport cu profesiile preferabile.

Psihoconsilierea este orientată spre analiza rezultatelor testelor și tehnicilor propuse, stabilirea corespondențelor dintre testele și tehnicile realizate, oferirea explicațiilor.

Rezultatele investigației demonstrează că majoritatea adolescenților claselor a XII-a doresc să-și continue studiile pentru a căpăta o profesie. Este mic numărul adolescenților ce doresc plasarea în câmpul muncii la finisarea studiilor liceale. Dacă profesorul și dirigințele trebuie să ofere elevilor informații din lumea profesiilor, să le formeze anumite priceperi și deprinderi practice pentru realizarea diverselor activități, psihologul este persoana ce vine cu niște instrumente (tehnici, teste, chestionare), ce îl vor ajuta pe elev să-și identifice interesele profesionale și capacitățile pe care le posedă.

Bibliografie:

- 1.Arhip A., Papuc L., Noile educații - imperative ale lumii contemporane, FEP „Tipografia centrală”, Chișinău, 1996.
- 2.Cucoș C., Pedagogie, Polirom, Iași, 2002, p. 464.
- Dandara O., Orientarea școlară și profesională – dimensiune a educației pentru și prin profesie, // În: 3.Didactica Pro, nr. 2, , Chișinău, 2005, p. 10–12.
- 4.Pâslaru V., Mija, V., Curriculum la dirigenție, clasele V-XII, Univers Pedagogic, Chișinău, 2006.